

Bruxelles, den 5.6.2019
COM(2019) 503 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

**om Den Tjekkiske Republiks nationale reformprogram for 2019 og med Rådets
udtalelse om Den Tjekkiske Republiks konvergensprogram for 2019**

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Den Tjekkiske Republiks nationale reformprogram for 2019 og med Rådets udtalelse om Den Tjekkiske Republiks konvergensprogram for 2019

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 9, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Den 21. november 2018 vedtog Kommissionen den årlige vækstundersøgelse, som markerede starten på det europæiske semester 2019 for samordning af de økonomiske politikker. Den tog behørigt hensyn til den europæiske søjle for sociale rettigheder, som blev proklameret af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen den 17. november 2017. Den 21. marts 2019 tilsluttede Det Europæiske Råd sig prioriteterne i den årlige vækstundersøgelse. Den 21. november 2018 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen, hvori Den Tjekkiske Republik ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse.
- (2) Den 27. februar 2019 blev landerapporten for Den Tjekkiske Republik 2019² offentliggjort. Den indeholdt en vurdering af Den Tjekkiske Republiks fremskridt med hensyn til gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger, som Rådet vedtog den 13. juli 2018, opfølgningen på de henstillinger, der blev vedtaget de foregående år, og opfyldelsen af Den Tjekkiske Republiks nationale Europa 2020-mål.

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² SWD(2019) 1002 final.

- (3) Den 30. april 2019 fremlagde Den Tjekkiske Republik sit nationale reformprogram for 2019 og sit konvergensprogram for 2019. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen.
- (4) De relevante landespecifikke henstillinger er taget i betragtning ved programmeringen af de europæiske struktur- og investeringsfonde ("ESI-fondene") for 2014-2020. I henhold til artikel 23 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013³ kan Kommissionen, hvor det er nødvendigt for at støtte gennemførelsen af relevante rådshenstillinger, anmode en medlemsstat om at evaluere og foreslå ændringer i sin partnerskabsaftale og sine relevante programmer. Kommissionen har redegjort nærmere for, hvordan den agter at anvende den nævnte bestemmelse, i retningslinjerne for anvendelsen af foranstaltninger, der knytter ESI-fondenes effektivitet til forsvarlig økonomisk styring⁴.
- (5) Den Tjekkiske Republik er på nuværende tidspunkt omfattet af den forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten. I sit konvergensprogram for 2019 forventer regeringen at bevæge sig fra et budgetoverskud i 2019 på 0,3 % af BNP til et underskud i 2020 på 0,2 %, der ventes at forringes gradvist til 0,5 % senest i 2022. På grundlag af den genberegnete strukturelle saldo⁵ er den mellemfristede budgetmålsætning — som er blevet ændret fra et strukturelt underskud på 1 % i 2019 til 0,75 % af BNP fra 2020 — fortsat mere end opfyldt i hele programperioden. Ifølge konvergensprogrammet for 2019 ventes den offentlige gældskvote gradvist at falde til 29,7 % af BNP i 2022. Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for budgetfremskrivningerne, er realistisk. De risici, der knytter sig til opnåelsen af budgetmålene, synes i det store og hele at være i balance, med en forventet yderligere vækst i de offentlige lønninger og sociale overførsler i modsætning til en lille reduktion af de samlede indtægter som en andel af BNP. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2019 ventes den strukturelle saldo at falde til ca. -0,1 % af BNP i 2019 og -0,4 % af BNP i 2020; den vil således fortsat ligge over den mellemfristede budgetmålsætning. Rådet er af den generelle opfattelse, at Den Tjekkiske Republik ventes at overholde bestemmelserne i stabilitets- og vækstpagten i 2019 og 2020.
- (6) På lang sigt er der en mellemhøj risiko for Den Tjekkiske Republiks finanspolitiske holdbarhed, hovedsagelig på grund af omkostningerne forbundet med befolkningens aldring. Det er først og fremmest pensionsudgifterne, der på lang sigt påvirker holdbarheden negativt, da de forventes at vokse med omkring 2 procentpoint af BNP frem til 2070. De langsigtede risici skyldes ugunstige demografiske forhold kombineret med nedsættelsen af den lovbestemte pensionsalder til 65 år. Ældrekvoten, som angiver forholdet mellem antallet af ældre og antallet af personer i den erhvervsaktive alder, fordobles næsten som følge heraf, så den når op på ca. 50 % i 2070. De seneste foranstaltninger øger pensionernes tilstrækkelighed. Ud over en mere generøs indeksregulering af pensionsydelse forhøjede regeringen pensionens grundbeløb og supplerede ældre pensionisters pensionsydelse. Disse skridt ledsages

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320).

⁴ COM(2014) 494 final.

⁵ Den konjunkturkorrigerede saldo, eksklusive engangsforanstaltninger og midlertidige foranstaltninger, som genberegnet af Kommissionen efter den i fællesskab aftalte metode.

imidlertid ikke af politikker, der vil gøre de offentlige finanser mere holdbare. Der sker f.eks. ikke en automatisk tilpasning mellem stigningen i den forventede levetid og den lovbestemte pensionsalder. På nuværende tidspunkt skal enhver ændring af pensionsalderen (både den lovbestemte samt alderen for tidlig pensionering) foreslås af regeringen og godkendes af parlamentet. Sådanne foranstaltninger kan også kombineres med arbejdsmarkedspolitikker, der understøtter et længere arbejdsliv og deltagelsen af underrepræsenterede grupper. Den forventede stigning i de aldersrelaterede offentlige udgifter til sundhedspleje beløber sig til 1,1 procentpoint af BNP frem til 2070, hvilket også er med til at reducere den finanspolitiske holdbarhed på lang sigt. I den forbindelse kan en yderligere konsolidering af hospitalssektoren samt investeringer i primær og integreret social- og sundhedspleje gøre sundhedsvæsenet mere omkostningseffektivt.

- (7) Den tjekkiske nationalbank kan fastsætte vejledende begrænsninger for makroprudentielle realkreditlån, men har i henhold til gældende lovgivning begrænsede sanktionsbeføjelser, da den mangler formel beføjelse til at håndhæve dem. Selv om de tjekkiske banker generelt efterlever henstillingerne, ville bindende lovgivningsmæssige begrænsninger sandsynligvis få bankerne til i højere grad at følge disse retningslinjer og derved sikre finansiell stabilitet og en lavere risiko for låntagerne. Et forslag til retsakt om ændring af loven om den tjekkiske nationalbank drøftes fortsat.
- (8) På trods af mindre forbedringer udgør korruption stadig et problem for virksomheder, hvilket kan hæmme de økonomiske aktiviteter. Set fra den positive side er reformen af offentlige udbud samt de andre reformer, der blev indført i 2017, nu ved at blive gennemført, og regeringen har endeligt vedtaget visse udestående foranstaltninger, som er sendt til parlamentet til yderligere drøftelser. Heri indgår forslag om at udvide det øverste revisionskontors rolle til regionerne og kommunerne samt forslag om udnævnelser til statsejede virksomheder, som er et felt, hvor regulering er afgørende, idet der er fare for interessekonflikter. Forslagene om beskyttelse af whistleblowere og om lobbyvirksomhed er imidlertid endnu ikke vedtaget.
- (9) Den Tjekkiske Republik har opnået gode resultater på arbejdsmarkedet. Beskæftigelsen er steget støt de seneste syv år, og arbejdsløsheden er faldet betydeligt. Imidlertid udgør kvinder med små børn, lavtuddannede personer samt personer med handicap et arbejdsmarkedspotentiale, som stadig ikke udnyttes fuldt ud. På baggrund af manglen på arbejdskraft er der klart mulighed for at øge disse gruppers arbejdsmarkedsdeltagelse. Forskellene i beskæftigelsesfrekvensen og de kønsbestemte lønforskelle er fortsat høje trods de seneste foranstaltninger, der har gjort reglerne om forældreorlov mere fleksible og øget antallet af børnepasningsfaciliteter. Kvinders beskæftigelsesfrekvens ligger fortsat et godt stykke under mændenes. Deres arbejdsmarkedsdeltagelse påvirkes stadig i høj grad af den begrænsede adgang til økonomisk overkommelig børnepasning, langvarig forældreorlov, den begrænsede anvendelse af fleksible arbejdsordninger og manglende faciliteter til langtidspleje. I 2017 var kun 6,5 % af børnene under tre år i formelle børnepasningsordninger (sammenlignet med et EU-gennemsnit på 34,2 %). Selv om de lavtuddannede udgør en lille del af befolkningen, ligger deres beskæftigelsesfrekvens langt under de mellem- og højtuddannedes. Ligeledes ses der en uændret lav beskæftigelsesfrekvens blandt personer med handicap. Den offentlige arbejdsformidling er på grund af den begrænsede kapacitet i øjeblikket ikke i stand til at yde jobsøgende personaliseret og vedvarende støtte. En styrkelse af den offentlige arbejdsformidlings opsøgende

aktiviteter vil sammen med en effektiv og målrettet aktiv arbejdsmarkedspolitik kunne få flere fra dårligt stillede grupper på arbejdsmarkedet.

- (10) De arbejdsmæssige og demografiske begrænsninger i en produktionsintensiv økonomi kræver, at der investeres mere i uddannelse, herunder af voksne arbejdstagere, for at landet kan tage hånd om de udfordringer, som strukturændringer i økonomien medfører, såsom fremtidige teknologiske forandringer. Der kan opstå et misforhold mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer, bl.a. grundet fremtidig automatisering og robotisering i navnlig den digitale sektor. De nye typer job vil kræve nye kompetencer og betydelige investeringer, især i højere erhvervstekniske og digitale færdigheder, som forventes at blive nødvendige som følge af, at det arbejde, der nu udføres mekanisk, fremover vil blive automatiseret. Selv om der i de seneste år er blevet iværksat forskellige initiativer til at indføre en samlet færdighedsstrategi, er de endnu ikke integreret i et egentligt omfattende system.
- (11) De studerendes socioøkonomiske baggrund har fortsat en kraftig indvirkning på de uddannelsesmæssige resultater. I 2016 blev der med støtte fra Den Europæiske Socialfond indført en reform med henblik på at gøre uddannelsessystemet mere rummeligt. Hvorvidt reformen lykkes, afhænger af, om der er tilstrækkelige og holdbare offentlige midler til rådighed, om der sikres yderligere uddannelse af lærere og undervisningsassistenter, og om kendskabet til fordelene ved inklusiv uddannelse øges i offentligheden. Selv om udviklingen generelt er positiv, har den inklusive uddannelsesreform fortsat kun ringe betydning for romabørns deltagelse i det almene uddannelsessystem. Uddannelsesniveaue hæmmes af lave investeringer, lærerfagets ringe status samt socioøkonomiske uligheder. Der er mangel på lærere som følge af jobbetts lave prestige, begrænsede muligheder for karriereudvikling samt lønninger, der trods nylige stigninger er lave sammenlignet med andre fag. Lærerfaget tiltrækker stadig ikke så mange talentfulde unge. I lyset heraf peger manglen på kvalificerede lærere kombineret med en forventet ugunstig demografisk udvikling på, at det i fremtiden kan blive en stor udfordring at rekruttere og fastholde undervisningspersonale.
- (12) Den Tjekkiske Republik er et transitland, men færdiggørelsen af det europæiske transportnet, herunder TEN-T-korridorerne, er langt fra afsluttet. Transportinfrastrukturen nær byområderne er fortsat mangelfuld, hvilket gør det svært for folk at pendle til og fra arbejde samt at finde boliger til en overkommelig pris. Svage transportforbindelser i navnlig de fjerntliggende regioner virker også afskrækkende på erhvervslivet. Mens der i storbyområderne sker en suburbanisering, udvikles transportnettet, navnlig jernbaneinfrastrukturen, i de bynære områder ikke i samme tempo. Landets omstilling til lavemission halter bagefter, navnlig er andelen af vedvarende energi inden for transport og udbredelsen af elkøretøjer lav. Desuden er den planlagte udbygning af genopladningsinfrastrukturen muligvis utilstrækkelig til at dække den fremtidige efterspørgsel. Hvis der investeres mere i bæredygtig transport, kan det særligt i byområderne mindske luft- og støjforureningen og derved have en gavnlig indvirkning på folkesundheden. Den digitale infrastruktur er blevet bedre, men der er stadig en kløft mellem byområderne og landdistrikterne, hvor blot 59 % af husstandene har højhastighedsbredbåndsdækning. Hvis konnektivitetsmålene for 2025 skal nås, vil det ikke være tilstrækkeligt at supplere de faste trådløse netløsninger med en opgradering af de ældre net, der er baseret på kobberinfrastrukturen. For at kunne opfylde de fremtidige behov for konnektivitet skal der investeres i net med meget høj kapacitet (dvs. optiske fibernet) samt passende efterspørgselsforanstaltninger.

- (13) Den tjekkiske økonomi er fortsat blandt de mest energiintensive i EU, eftersom det især inden for byggesektoren kun går langsomt fremad med energieffektiviteten. Energiintensiteten er højest i industri- og boligsektoren. En bedre energieffektivitet vil gøre det muligt for Den Tjekkiske Republik at øge sin konkurrenceevne ved at sænke energiomkostningerne for virksomheder og husholdninger, udvikle renere industrier og rykke højere op i værdikæden. Energisektoren domineres af kul, som er den største kilde til kulstofemissioner og udgør en betydelig trussel mod den lokale luftkvalitet. Drivhusgasemissionerne fra vejtransporten er steget kraftigt i de seneste fem år. Der mangler passende klimatilpasnings- og risikoforebyggelsestiltag for så vidt angår relevante forebyggende foranstaltninger, beredskab og katastrofemodstandsdygtighed.
- (14) Administrative og lovgivningsmæssige byrder kan hæmme investeringerne. Mange tjekkiske virksomheder ser de administrative og lovgivningsmæssige byrder som en betydelig hæmsko for investeringer. En omskiftelig lovgivning og komplekse administrative procedurer er fortsat væsentlige hindringer for at drive virksomhed. Omkostningerne til håndhævelse af kontrakter, hyppige ændringer af skatte- og arbejdsmarkedslovgivningen samt vanskeligheder med at opnå byggetilladelser kan være med til at hæmme lysten til at investere i landet. Der er også betydelig forskel på størrelsen af den administrative byrde fra region til region. De seneste forslag har til formål at forenkle procedurerne i forbindelse med planlægning af især store infrastrukturprojekter. Derudover gør regeringen klar til senest i 2021 at udarbejde en ny byggelov med inddragelse af arbejdsmarkedets parter. Ansvar for markedsovervågningen af produkter er spredt ud på forskellige organisationer, lider under overlapninger og skaber hindringer for en effektiv koordinering og et effektivt samarbejde.
- (15) Selv om der nu er større gennemsigtighed og bedre uddannelse i den offentlige udbudspraksis, halter det stadig bagefter med konkurrenceevnen (på grund af den høje andel af udbud med kun ét modtaget bud), anvendelsen af kvalitetskriterier og tilliden til offentlige institutioner. I langt de fleste afgørelser om offentlige udbud er den laveste pris stadig det afgørende kriterium, da der endnu ikke er vedtaget en strategisk tilgang på området. Der er blevet lagt mere vægt på udnyttelse af fælles ekspertise og på centraliserede udbud, som imidlertid udbredes forholdsvis langsomt trods det påviste potentiale.
- (16) Den Tjekkiske Republik har endnu ikke oprettet et velfungerende innovationsøkosystem på grundlag af indenlandsk forskning og udvikling. På EU-plan er landet fortsat en moderat innovator til trods for en øget forsknings- og udviklingsintensitet. Dette kan skyldes, at der i forbindelse med offentlige investeringer mangler en fuldt sammenhængende strategi for, hvordan de beskudte forskningsresultater og samarbejdet mellem den private sektor og den akademiske verden kan forbedres. Det er som regel de store udenlandske selskaber, der bidrager til produktivitetsgevinster, mens de indenlandske virksomheder ikke i samme grad skaber værditilvækst. Desuden ses der en forholdsvis langsom vækst i totalfaktorproduktiviteten, som er en indikator for, hvor effektivt kapitalen og arbejdskraften anvendes i produktionen. Et øget fokus på indenlandsk innovation kan sætte gang i produktiviteten på tværs af erhvervslivet, herunder små og mellemstore virksomheder.
- (17) Programmeringen af EU's midler for perioden 2021-2027 kan bidrage til at afhjælpe nogle af de mangler, der blev konstateret i henstillingerne, navnlig på de områder, der

er omfattet af bilag D til landerapporten⁶. Dette ville gøre det muligt for Den Tjekkiske Republik at optimere anvendelsen af disse midler i relation til de indkredsede sektorer, idet der tages hensyn til regionale forskelle. Det er vigtigt, at landets administrative kapacitet til at forvalte midlerne styrkes, hvis investeringen skal blive en succes.

- (18) Som led i det europæiske semester 2019 har Kommissionen gennemført en omfattende analyse af Den Tjekkiske Republiks økonomiske politik, som blev offentliggjort i landerapporten for 2019. Den har også vurderet konvergensprogrammet 2019 og det nationale reformprogram 2019 samt de foranstaltninger, der er truffet som opfølgning på de henstillinger, der er blevet rettet til Den Tjekkiske Republik i de foregående år. Kommissionen har ikke blot taget hensyn til deres relevans for en holdbar finanspolitik og socioøkonomisk politik i Den Tjekkiske Republik, men også til deres overensstemmelse med Unionens regler og retningslinjer, da der er behov for at styrke den samlede økonomiske styring i Unionen ved på EU-plan at give input til de kommende nationale beslutninger.
- (19) Rådet har på baggrund af denne vurdering gennemgået Den Tjekkiske Republiks konvergensprogram for 2019 og er af den opfattelse⁷, at Den Tjekkiske Republik ventes at overholde stabilitets- og vækstpagten,

HENSTILLER, at Den Tjekkiske Republik i 2019 og 2020 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. forbedre den finanspolitiske holdbarhed på lang sigt inden for pensions- og langtidsplejeområdet, vedtage de endnu ikke vedtagne foranstaltninger til bekæmpelse af korruption
2. fremme beskæftigelsen blandt dårligt stillede grupper og kvinder med små børn, herunder gennem øget adgang til økonomisk overkommelig børnepasning, forbedre uddannelsessystemets kvalitet og rummelighed, herunder ved at fremme tekniske og digitale færdigheder og understøtte lærerfaget
3. målrette investeringstiltagene inden for den økonomiske politik mod transport, navnlig bæredygtig transport, og digital infrastruktur samt mod omstillingen til en lavemissionsøkonomi og energiomstillingen, herunder energieffektivitet, idet der tages hensyn til de regionale forskelle, mindske den administrative byrde i forbindelse med investeringer og give mulighed for en mere kvalitetsbaseret konkurrence inden for offentlige udbud, fjerne de hindringer, der hæmmer udviklingen af et velfungerende innovationsøkosystem.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

*På Rådets vegne
Formand*

⁶ SWD(2019) 1002 final.

⁷ I henhold til artikel 9, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.